

KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ

Arthur Miller

**ÉDES
FIAIM**

KECSKEMÉT

1961—62

Arthur Miller

JOZSEF MEGYEI KÖZSÉGVÉDELMI KÖNYVTÁR
1995/48/8
8/841/5661

drámáinak gyűjteményes kiadása elé bevezetőt írt. Ebben részletesen elemzi színműveit, köztük első igazi sikerét, az Édes fiaim c. darabját. Ebből a bevezetőből közlünk részleteket.

„Egy ízben a fogadószobámban, ahol érdektelen fecsegés folyt, egy, a Közép-Nyugatról jött jámbor hölgy mesébe fogott egy családról, amely a szomszédságban élt és amely tönkrement és végül elpusztult. A történet az volt, hogy a lány, aki megtudta, hogy apja hibás fegyvereket szállított a hadseregnek, feljelentette az apát a hatóságoknál. A háború akkor teljes erejével dühöngött. Mialatt a hölgy beszélt az én képzeletem már fiúvá változtatta a lányt és már tisztán és világosan láttam magam előtt kialakulni a második felvonás nagy jelenetét.

Amikor így végre létező, tárgyi adat birtokába jutottam, másképpen kezdtem felfogni az író szerepét. Arra gondoltam, hogy úgy kell megírnom a darabot, hogy még a tény-

leges bűnös is — ha elolvassa — kényszerítve legyen beismerni, hogy a darab igaz, megfelel a valóságnak, olyan, mint az ő élete volt. Észrevettem, hogy amit addig írtam — és majd az összes színdarabok, amelyeket addig láttam — a színpadi előadás számára készültek ahelyett, hogy úgy írták volna őket, mint vallomást és tanúságtételt, amelynek jelentősége messze túllépi a színpad határait.

Az „Édes fiai” formai szerkezetének őszintesége jórészt annak volt tulajdonítható, hogy a darab problémájának társadalmi vonatkozásait meglehetősen élesen domborítottam ki. Háborúban született a darab ötlete, háború volt akkor is, amikor írni kezdtem: az emberi önfeláldozás és kapzsiság durva ellentéte éles és szívborzongató hatással nehezedett rám. Abban az időben, amikor minden hivatalos szóvivő annak a nagy napnak az eljövételéről szónokolt, amikor gyáros és a munkás testvériesen ölelkezni fog, az én tapasztalataim azt bizonyították, hogy az ilyen frázisok mögött minden marad a régiben. Ebben az értelemben ez a darab bizonyos mértékig válasz volt arra, amit a „levegőben éreztem”. Leleplezése volt annak, amit meggyőződésem szerint mindenki tudott, de amiről a nyilvánosság előtt senki sem beszélt. Ugyanakkor azt is éreztem, hogy valami újat hozok a színpadra, még pedig olyan új felfogást, amelynek igazságát előreláthatólag tagadásba fogják venni.

Amikor ehelyett tudomásul vették a darabot, megvallom, örültem is, de meg is voltam lepve. Egy darab sikere — különösképpen pedig az első darabé — olyan hatást tesz, mintha valaki be akarna nyomni egy ajtót, amely hirtelen kinyílik. Az ember ilyenkor vagy hasraesik, vagy nem, — de az biztos, hogy olyan új szoba nyílik meg előtte, amelyet addig szigorúan elzártak. Engem az eset valósággal felvilágyozott. Egyszerre csak azt éreztem, hogy a szívem együtt dobban a közönség nagy többségével és valami olyan melegség futott át rajtam, amit a külvilággal való eddigi kapcsolataimban nem ismertem. Bátorságot kaptam arra, hogy még több merészségről és kockázatról álmodozzam. Az, amit „csodálatos”-nak neveztem, már nem fenyegetett azzal, hogy menthetlenül a kétségbeejtően zavaros írások csapdájába csal, — hiszen a közönség nyugodtan nézte végig az „Édes fiai” előadását, akkor érzékenyült el, amikor kellett: én akkor éreztem meg először azt a hatalmat, amely — úgy gondolom — csak a darabíró hatalma és annak a tudatából bontakozik ki, hogy a képzelet erejével az idegeneknek egész tömegét nyilvánosan megbabonázhathatjuk.

A darab előadása egyúttal bevezetett a színjátszás művészetébe is és megismertem annak félelmetes lehetőségeit. De én még jobban kiakartam használni azt, amit a színész képességei rejtegetnek. Az első siker legmeglepőbb látványa az a csend volt, amelyet az előadás a nézőkre kényszerített. Akkor ismertem fel, hogy a színpad éppen olyan végtelen és szabad, szenvedélyes és kedélyes, mint maga az emberi szellem és arra igyekeztem, hogy legvégső lehetőségeit mindjobban megközelítsem.”

Jim Bayliss
MEZEY LAJOS

Kate Keller
GÖNDÖR KLÁRA

Joe Keller
SIMON GYÖRGY

Frank Lubey
TISZAI JÓZSEF

Lydia Lubey
KOVÁCS MÁRIA

Chris Keller
SEREGI LÁSZLÓ

Lydia Lubey
KONDOR KLÁRA

Sue Bayliss
DEMETER HEDVIG

Ann Dewer
ZILAHY HÉDI

ARTHUR MILLER

ÉDES FIAIM

SZEREPLŐK:

Joe Keller	SIMON GYÖRGY
Kate Keller	GÖNDÖR KLÁRA
Chris Keller	SEREGI LÁSZLÓ
Ann Dewer	ZILAHY HÉDI
George Dewer	PERLAKY ISTVÁN
Dr. Jim Bayliss	MEZEY LAJOS
Sue Bayliss	DEMETER HEDVIG
Frank Lubey	TISZAI JÓZSEF
Lydia Lubey	KOVÁCS MÁRIA KONDOR KLÁRA
Bert	

Díszlettervező:
BORCSA ISTVÁN

Rendező:
SEREGI LÁSZLÓ

Jelmeztervező:
MÁRTON ALADÁR

Játékmester
MAJOR PÁL

George Dewer
PERLAKY ISTVÁN

BDRCSA ISTVÁN
díszletképe
az
ÉDES FIAIM-hoz

ÉDES FIAIM

A modern dráma az utóbbi két évtizedben összeforrott Arthur Miller nevével. „Az ügynök halála”, „Pillantás a hídról”, „A salemi boszorkányok” és nem utolsó sorban „Az édes fiam” tartalmi és formai tekintetben egyaránt jelentős újat hoztak a legújabb drámairodalomba. Szerte a világon mindenütt játsszák műveit és a haladó színházat szerető modern ember azzal a megnyugvó érzéssel tekinthet mindig Arthur Millerre, hogy az „atomkorszak” drámairodalmában is megfél egymással, sőt igen szerencsésen találkozik a modernség és a humanizmus, az újdonság varázsa és a komoly társadalmi mondanivaló. Ha a dekadens, elembertelenedett és csak a pszichopatológiára épített „modern” drámairodalom termékeitől joggal visszaborzad a mai ember, mindig megtalálja kora kérdéseire a választ Arthur Miller drámáiban.

*

Az „Édes fiam” cselekménye a második világháború élményéből fakadt. Hőse Joe Keller, egy hadianyaggyáros, aki a második világháború alatt meggazdagodott, mert a hadseregnek repülőgép-motorokat szállított. Igaz, hogy a leszállított motorok közül 24 hengerfeje hibás volt és ennek következtében 24 repülőgép zuhant le, de az ügyet eltussolták és a felelősséget ezért egykori barátja és társa viseli. Ez a régi ügy nyomozás-szerűen elevenedik fel a darab folyamán és rántja le a leplet a hadianyaggyáros mentalitásáról és mutatja meg, hogy saját gyermekének is ő volt a gyilkosa. 24 hibás hengerfej nemcsak 24 pilótának vette életét, de tönkretette Joe Keller becsületét és szétzúzta egész családjának boldogságát is.

1995/148/8
KÖNYVTÁR

Ára: 1,50 Ft

Védje arc bőrét

KEZELTESSE ARCÁT
VITAMINDÚS ANYAGOKKAL

A Kecskeméti Fodrász Szövetkezet Kozmetikai Szalonjaiban

LUTHER UDVAR
ÉS NAGYKÖRÖSI UTCA 12. SZ.

A szép arc kiegészítője a modern frizura

MEGKAPHATJA A SZÖVETKEZET
MINDEN NŐI FODRÁSZ ÜZLETÉBEN

FÉRFI ÜZLETEINKBEN TISZTA,
ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS

Szerkeszti: Siklós Olga
Felelős kiadó: Séd Teréz

Készült 1500 példányban, 0,5 (A/5) ív terjedelemben,
az MNCSZ 5601–59. és 5602–55. sz. szabványok szerint.
62. 1276 Bács-Kiskun megyei Nyomda V. Kecskemét